

Datum: 25-06-2025

Verschenen op [Knack.be](https://knack.be)

Teruggevorderde schooltoeslagen duwen kwetsbare kinderen vooral nog dieper in de problemen

Elk schooljaar moeten duizenden ouders schooltoeslagen terugbetalen omdat hun kind te vaak ‘ongewettigd’ afwezig was op school. De Vlaamse Regering wil die schooltoeslagen nu nog sneller kunnen terugvorderen bij te veel ongewettigde afwezigheden. Dat lezen we al in het Vlaams regeerakkoord.

Wat een financieel signaalbeleid moet zijn, dreigt in de praktijk kwetsbare gezinnen te raken waar het pijn doet. En vooral: het helpt geen enkel kind vooruit. Vorig jaar in november uitten we al onze bezorgdheid over die ‘toeslagenaffaire’ toen we ons jaarverslag voorstelden in het Vlaams Parlement. Onze Klachtenlijn kreeg ook toen al signalen over de harde gevolgen van het beleid.

Gezinnen krijgen soms te maken met terugvorderingen van honderden tot duizenden euro’s, soms zonder enige waarschuwing vooraf. Alleen omdat hun kind te vaak ‘ongewettigd’ afwezig was. In het schooljaar 2022-2023 ging het om maar liefst 8.029 teruggevorderde toeslagen. Volgens de media zouden dat er dit schooljaar zelfs nog meer zijn.

Hoe laat is te laat?

Neem het voorbeeld van een alleenstaande moeder die ineens 1.800 euro moet terugbetalen. Haar kinderen kwamen vaak net iets te laat op school. De ene keer twee minuten, de andere keer vijf. Niemand vertelde haar helder welke financiële gevolgen dat kon hebben. Je zult er als mama maar alleen voor staan om je kinderen graag naar school te laten gaan. Er spelen zoveel factoren mee. Wat extra ondersteuning is dan geen overbodige luxe, maar veel CLB’s zeggen zelf dat ze geen tijd hebben om al die jongeren goed op te volgen.

Structureel zit er alleszins iets fout in de codes. Sinds 2019 mogen scholen een ‘B-code’ toekennen aan leerlingen die te laat komen. Maar hoe laat is te laat? De ene school noteert al bij één minuut een B-code, de andere pas na het eerste lesuur. De regels zijn niet eenduidig, de gevolgen wel: gezinnen met de laagste inkomens verliezen hun schooltoeslag vanaf dertig B-codes. Geen andere groep wordt zo direct en hard getroffen.

Vooral grote impact op kinderen in armoede

Wie recht heeft op een schooltoeslag, leeft al met beperkte middelen. Deze sanctie treft dus net de gezinnen die de minste marge hebben, gezinnen in armoede of kwetsbare situaties.

Het VN-Kinderrechtencomité waarschuwde Vlaanderen eerder al voor dat beleid. De terugvordering van schooltoeslagen heeft een onevenredig grote impact op kinderen in armoede. En het ondermijnt hun recht op onderwijs. De boodschap van het VN-comité was duidelijk: kies voor een ondersteunend en niet-repressief beleid.

Maar in plaats van bij te sturen, wil de Vlaamse Regering nu nóg sneller ingrijpen. Niet na twee schooljaren, maar al na één. Nog minder tijd om problemen op te lossen, nog minder ruimte voor dialoog en nog minder aandacht voor wat er in het hoofd van de jongere omgaat. Nog minder ruimte om leerlingen echt aan boord te houden. Wat echt nodig is, is investeren in zorg en goede ondersteuning om leerlingen te motiveren, te omkaderen. Zeker voor de meest kwetsbare leerlingen is het nodig te investeren in en bruggen te slaan tussen onderwijs en welzijn, om de leerling zelf en het belang van de leerling centraal te stellen.

Het Kinderrechtencommissariaat roept op om het beleid te herdenken. Wie echt wil inzetten op het recht op onderwijs, kiest voor begeleiden en ondersteunen. Niet voor bestraffen.

Caroline Vrijens, Vlaams kinderrechtencommissaris